

Spørgsmaalet om Eskimokulturens Oprindelse.

Geografisk Tidsskrift, Bind 32 (1929)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0032-PDF/gto_0032_68586.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68586>

pdf genereret den : 22/5-2008

Spørgsmaalet om Eskimokulturens Oprindelse.

Af

Dr. phil. Therkel Mathiassen.

Eskimokulturens Oprindelse har i Tidens Løb beskæftiget mange Forskere, og man kan næsten her sige: Hver Forsker sin Teori. Cranz (midt i 18. Aarh) om en Udvandring fra Centralasien, forårsaget af politiske Uroligheder; Markhams om en stor Vandring fra Sibiriens Nordkyst over (kendte og hypotetiske) Øer i Ishavet til Grønland; Rinks om en Vandring fra det Indre af Alaska til Munden af Yukonfloden, hvor den første Tilpasning til Havet skulde være foregaaet; Boyd Dawkins' om Eskimoerne som Efterkommere af Istidens Rensdyrjægere i Mellemeuropa; Boas' og Murdoch's om Hudson Bay Egnen som Eskimoernes oprindelige Hjem; Thalbitzers og Bogoras' om, at de stammer fra den asiatiske Side af Beringstrædet (væsentlig bygget paa sproglige Grunde); Steensgys om, at de oprindeligt levede paa Barren Ground's Tundraer Vest for Hudson Bay og i Egnene mellem Mackenziefloeden og Hudson Bay udviklede den første eskimoiske Kystkultur (den palæeskimoiske), som saa senere blev overlejret af en Hvalfangstkultur (den neoeskimoiske) vestfra, som dog af geografiske Grunde aldrig fik rigtig fast Fod i de centrale Egne; Hatts om, at Steensbys to Kulturlag skal vendes om.

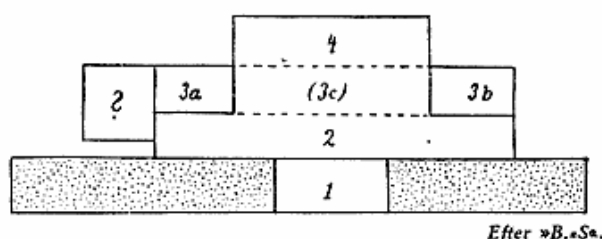
At bringe Orden i dette Vildnis af Teorier og løse Formodninger var Hovedopgaven for Knud Rasmussens 5. Thule Ekspedition til de amerikanske Eskimoer 1921—24. Dette skulde gøres dels ved arkæologiske Undersøgelser, der skulde vise Kulturudviklingen i de centrale Egne, del ved et nøje Studium af de nulevende Stammer, navnlig af de hidtil ret ukendte Rensdyreskimoer paa Barren Ground, som, hvis Steensbys Teori var rigtig, skulde være en Rest af Ureskimoerne, som endnu ikke havde tilpasset sig til Livet ved Havet.

I mit Arbejde over Ekspeditionens arkæologiske Resultater¹⁾ kom

¹⁾ Archæology of the Central Eskimos I-II. Report of the Fifth Thule Expedition. Vol. IV. København 1927. Foreløbig Beretning i Geografisk Tidsskrift 1924.

jeg ikke ind paa Spørgsmaalet om Eskimokulturens Oprindelse, men nøjedes med at stille de forskellige Teorier op mod hinanden. Grunden hertil var dels, at dette Materiale ikke gav noget direkte Bidrag til Spørgsmaalets Løsning, dels at jeg vidste, at min Rejsekammerat Birket-Smith arbejdede paa en Løsning af dette Spørgsmaal. Siden da er der for det første fremkommet enkelte Fund i Alaska (i amerikanske Museer), som kaster Strejflys over Forholdene, og endelig er Birket-Smiths Teori udkommet i sin endelige Udformning i hans store, værdifulde Værk *The Caribou Eskimos*²⁾. Saaledes mener jeg, at der nu i noget højere Grad er Grundlag for en Diskussion om dette Spørgsmaal.

Birket-Smiths Hypotese kan lettest anskueliggøres ved den skematiske Figur 1: Det nederste Lag (1) er Ureskimoerne, før de naaede ud til Kysten; de repræsenteres nu kun af Rensdyreskimoerne (det hvide i Midten). 2 er det palæeskimoiske Lag, den første eskimoiske

Kystkultur, der udvikledes i Egnene omkring den magnetiske Nordpol og Coronation Gulf og herfra bredte sig til Siderne. Omkring Beringstrædet opstod nu den neoeskimoiske Kultur (3), en Hval- og Stordyrfangst-Kultur, der i Form af Thule-Kulturen bredte sig ud over hele Arealet fra Beringstrædet til Grønland. 3 c er den nu forsvundne Thule-Kultur i de centrale Egne; 3 a og b er den nuværende Kultur i henholdsvis Alaska (a) og Grønland (b), som endnu i Hovedsagen bygger paa Thule-Kulturens Grundlag, omend der begge Steder er sket en stærk Særudvikling. 4 er endelig det Kulturlag, der repræsenteres af de nuværende Centraleskimoer; det er foraarsaget af et nyt Fremstød fra Rensdyreskimoernes „Kulturreervoir“ i Indlandet og har saaledes fortrængt Thule-Kulturen fra de centrale Egne. Med ? betegnes den aleutisk-pacifike Kultur i Sydalaska, hvis kulturelle Stilling endnu er uvis.

Denne interessante Hypotese giver en Forklaring paa mange hidtil dunkle Forhold; den kombinerer paa en Maade Steensbys og Hatts Opfattelser, den anser Rensdyreskimoernes Kultur som en sidste Rest

²⁾ I-II. Report of the Fifth Thule Expedition, Vol. V. København 1929. Foreløbig Meddelelse i Geografisk Tidsskrift 1924.

af et stort cirkumpolært (sen- eller epi-palæolitisk) Kulturkompleks, som vi endnu kan finde Relikter fra helt ned i Californien og omkring de store canadiske Søer, i Centralasien, ja helt ud i visse afsidesliggende Egne af Europa; det er en dristig kombineret Konstruktion, som tilmed er den første Løsning af Spørgsmaalet, der virkelig bygger paa en indgaaende Analyse af *alle* Elementer hos den Eskimokultur, der studeres, Rensdyreskimoernes. Men alligevel er der Vanskeligheder, der gør, at jeg stiller mig lidt skeptisk overfor den.

Efter Birket-Smiths Hypotese skulde vi i de centrale Kystegne have 3 Kulturlag: Det palæeskimoiske, Thule-Kulturen og den moderne centraleskimoiske Kultur. Af disse er de to sidste Kendsgeninger, der ikke kan omdisputeres. Den tredje og ældste, den palæeskimoiske, har jeg hele Tiden stillet mig noget tvivlende overfor, og min Tvivl er ikke blevet bortvejret, efter at Birket-Smith har forelagt alle sine Argumenter i sit imponerende Værk.

Der er nu for det første den Ting, at det ikke har været muligt at eftervise den palæeskimoiske Kultur ad arkæologisk Vej, hverken i de centrale Egne eller vestpaa. Paa 5. Thule Ekspedition gravedes der paa 10 forskellige Steder, og overalt var Thule-Kulturen det ældste, der fandtes. Nu kunde derimod indvendes, at Palæeskimoerne antagelig havde brugt Snehus, og der saaledes ikke skulde være efterladt Husruiner eller større Affaldsdynger fra dem; men man kunde dog vente at finde Teltpladser med Teltringe, Kødgrave o. s. v., der ved Landets stadige Hævning laa paa et højere Niveau end Thule-Kulturens Ruiner; men saadanne er ikke iagttaget noget Sted.

Men Birket-Smiths Argumenter er ogsaa udelukkende etnografiske, idet han undersøger Udbredelsen af Kulturens enkelte Elementer inden- og udenfor Eskimoomraadet og drager sine Slutninger heraf. Jeg er enig med Birket-Smith i, at der er to store Kulturcentre indenfor Eskimoomraadet, et centralt og et vestligt; fra begge disse er der udgaae Kulturstrømme, der har bredt sig vidt. Spørgsmaalet er nu, hvilken af disse Strømme der er ældst. Thule-Kulturen vestfra, eller den centraleskimoiske. Vi maa med andre Ord undersøge, om Thule-Kulturen eller Rensdyreskimoernes Kultur hviler paa det ældste Grundlag. Hvor disse to Kulturer har samme Redskab, gælder det om at konstatere, hvilken af de to Kulturer der har den kronologisk ældste Variant af det.

Ved sin Undersøgelse herover mener Birket-Smith at konstatere, at Rensdyreskimoernes Typer i Reglen staar paa et ældre Stadium end Thule-Kulturens. De Elementer, han fører i Marken for denne Opfattelse, er følgende: Lampe, Briksemaatte, Fuglesnarer, Vandkar, Stilet, Fuglespyd, Fiskekrog, Syringholder, Kam, Terningspil, Grave, Hvir-

vel, Uringarvning, Tatovering, Hundeseletøj, Buens Seneryg, forskellige Snit i Klædedragten, Befjedring af Pile.

*Lampen*³⁾, er et af Eskimokulturens allervigtigste Elementer; uden Spæklampen vilde Nordamerikas arktiske Kyster praktisk talt være ubeboelige. Spørgsmaalet om, hvor Eskimolampen er opstaaet, er følgende af allerstørste Betydning. Birket-Smith søger ganske vist at formindske dens Betydning noget, idet han mener, at dens oprindelige Bestemmelse er at lyse, ikke at varme og koge ved. Dette er utvivlsomt rigtigt, naar man ser paa Lampen i det hele taget, ogsaa udenfor Eskimoomraadet; hvor der er andet Brændsel til Opvarmning, skal Lampen kun lyse, hvad den jo endnu bruges til i civiliserede Lande. Dette sidste kan ogsaa siges at være Tilfældet i Alaskas subarktiske Lande; derimod næppe i de virkelig arktiske Egne, der er beboet af Eskimoer. Her kender vi overhovedet kun eet Tilfælde, hvor Lampen ikke bruges til Opvarmning og Kogning: Hos Rensdyreskimoerne. Og Spørgsmaalet er da, om disse Lamper, en lille, flad Skaal, hvorpaa der brændes Rentalg, virkelig er den ældste Form for en eskimoisk Lampe, eller om den ikke snarere er en stærkt reduceret Form, tilpasset til Rentalg, da Spæk ikke haves, og derved udelukkende brugt til Belysning. Om den saaledes ikke snarere skal kaldes rudimentær end primitiv. Birket-Smiths Henvisning til, at et Folk, der engang har kendt Spæklampen, næppe vilde have opgivet den igen, men vilde have købt Spæk af Kystboerne, er ikke afgørende; der kan have været Aarsager, vi ikke kender (fjendtligt Forhold?), der kan have forhindret dem deri, analogt med de Forhold, der bevirkede Southampton Island Eskimoernes Isolering. Men Spørgsmaalet kan langtfra løses ved en Spekulation over, hvorvidt Rensdyreskimoernes Lampe er primitiv eller rudimentær; det griber langt videre om.

Lad os først se paa Forholdet indenfor Eskimoomraadet.

Vi finder her to Hovedformer af Lamper, en rund eller oval af Ler eller Sten og en halvmaaneformet af Vegsten; heraf er den første, som vi finder vestpaa, utvivlsomt den mest primitive; den halvmaaneformede har vi i de centrale Egne og Grønland. Thule-Kulturens Lamper indtager en Mellemstilling, idet de i Hovedsagen er halvmaaneformede, men samtidig stærkt afrundede. I mit arkæologiske Arbejde⁴⁾ har jeg udtalt den Formodning, at Thule-Kulturens afrundede Vegstenslamper skal være Efterligninger af runde Lerlamper, og at disse sidste saaledes skulde være den ældste Form for Eskimolamper. Dette søger Birket-Smith at modbevise, idet han henviser til disse Lerlam-

³⁾ Se Birket-Smith l. c. II p. 100 f.

⁴⁾ 1927 II p. 100.

pers snævre geografiske Udbredelse (Aleuter, Yukon-Kuskokwin-Deltaerne, Bristol Bay, Yuit) og Sjældenhed i det hele taget. Imidlertid er der ogsaa fremkommet runde Lerlamper i det ældste Fund, der kendes fra Pt. Barrow, Van Valin-Samlingen i Philadelphia, der næsten er ren Thule-Kultur; derimod indeholder hverken dette Fund eller et andet gammelt Fund fra disse Egne, Stefánssons fra Pirnisk, Vegstenskar. Ved Pt. Barrow synes Lerlampen i hvert Fald at være ældre end Vegstenslampen; de moderne Vegstenslamper i Nordalaska synes at skyldes forholdsvis sen Import østfra. At der er saa faa Lerlamper bevaret er meget naturligt, naar man tager den eskimoiske Keramiks yderst skrøbelige Karakter i Betragtning. For mig ser det saaledes ud, som om Lerlampen er den ældste, opstaaet vestpaa i sin primitive runde Form; senere opstod mere komplicerede Former med Vægelse. Da Eskimokulturen bredte sig østpaa, erstattedes den efterhaanden af den langt mere holdbare Vegstenslampe, der først fik Thule-Kulturens afrundede Form, men senere i de centrale Egne blev til den i begge Ender tilspidsede Form, vi har nu. Lerlampens Forsvinden fremmedes utvivlsomt stærkt af det stærkere omstrejvende Liv, der blev nødvendigt i de centrale Egne. Birket-Smith opstiller som den allermest primitive Lampe en naturlig udhulet Sten og sammenstiller hermed Rensdyreskimoernes Lampe. Saadanne naturlige Lamper bruges af og til overalt, men er kun en Nødforn, der næppe kan opstilles som en særlig Type.

Hvis vi ser paa Lamperne udenfor Eskimoomraadet, da ser det afgjort ud til, at vi har med et asiatiske Kulturelement at gøre. Bortset fra Nordvestindianerne og Beothuk paa Newfoundland har vi ingen sikre Lamper i Amerika; og disse to Folk kan have lært det af Eskimoerne. Det synes, som om Lampen først med Eskimokulturen er trængt ind i den nye Verden.

Rensdyreskimoernes *Briksemaatter*⁵⁾ af Lyng er utvivlsomt primitive og ældre end Thule-Kulturens af Hvalbarde. Men antagelig har Thule-Kulturen ogsaa kendt noget saa simpelt som Lyngmaatter; og endelig er Bardemaatter alene af geografisk Grund (Mangelen paa Hvalbarde) udelukket hos Rensdyreskimoerne; iøvrigt hører disse Bardemaatter næppe til i den ældste Thule-Kultur, idet de hverken kendes vestpaa eller i de ældste centrale Fund (Naujan, Malerualik). Lignende Betragtninger kan gøres gældende overfor to andre Elementer, *Snarerne*⁶⁾ og *Vandkarret*⁷⁾; i begge Tilfælde er Thule-Kulturens højere Form helt eller delvis betinget af Hvalbarde. Birket-Smith me-

⁵⁾ Birket-Smith II p. 56.

⁶⁾ I. c. p. 69.

⁷⁾ I. c. p. 58.

ner, at *Stilletten*⁸⁾, som vi finder i de centrale Egne og Grønland, er ældre end Bendolken, som vi har vestpaa og i Thule-Kulturen. Forskellen mellem de to Redskaber er ret udflydende; men hvis man skal tale om Aldersforskel, synes mig Udbredelses- og Fundforhold at tyde paa, at Dolken er ældst. Ogsaa *Fiskekrogenes*⁹⁾ Former synes mig for lidt udprægede til, at man kan slutte noget deraf; den simpleste Form hos Rensdyreskimoerne kendes ogsaa i Thule-Kulturen (som Maagekrog).

Hvad *Fuglespydet*¹⁰⁾ angaar, har Thule-Kulturen den særegne eskimoiske Form med 3 Sidegrene, medens Rensdyreskimoerne skal have¹¹⁾ haft en simpelere Form uden Sidegrene, men med 3 endestillede Spidser; denne, der er vidt udbredt i Nordamerika, synes mig dog lettest forklaret ved indiansk Paavirkning i de centrale Egne.

Af *Syringholderen*¹²⁾ har vi tre Former: Den ankerformede, som vi har i Øst og Vest og i Thule-Kulturen; Dobbeltkurveformen, der viser sig i Thule-Kulturens yngre Fund; og den tersformede, som trods sin simple Form synes at være den yngste, idet den i Modsætning til de to foregaaende ikke kendes fra arkæologiske Fund; den bruges af Rensdyr- og Iglulik-Eskimoerne, i Vestgrønland og, ejendommeligt nok, hos Chukcherne.

Rensdyreskimoernes *Kam*¹³⁾ med det smalle Greb synes mig blot at være en forgrovet Form af Thule-Kulturens Kam, foraarsaget af daarligere Materiale (Moskusoksehorn og Rentak i Stedet for Hvalrostand). Rensdyreskimoernes „*Terningspil*“¹⁴⁾, bestaaende af et Antal Taa- og Fodknogler, sammenstiller Birket-Smith med Thule-Kulturens fint udskaarne Fuglefigurer (tingmiujat); disse sidste vides ganske vist kun i Baffinland at være brugt som Spil, og da de altid er lavet af Hvalrostand, er det ikke saa mærkeligt, at vi ikke træffer dem hos Rensdyreskimoerne. Hvad *Gravene*¹⁵⁾ angaar, synes det mig naturligt at opfatte den Stenring, Rensdyreskimoerne lægger udenom deres døde, som en Relikt af Thule-Kulturens stensatte Grave og altsaa at være et yngre Træk.

Om de resterende Elementer gælder det, at de ikke er arkæologisk paaviste i Thule-Kulturen, men at deres Tilstedeværelse der er sluttet

⁸⁾ I. c. p. 64.

⁹⁾ I. c. p. 67.

¹⁰⁾ I. c. p. 65.

¹¹⁾ Grundlaget er dog ret svagt: En gammel Mand skal som Dreng have leget med et saadant Spyd.

¹²⁾ Birket-Smith I. c. II p. III.

¹³⁾ I. c. p. 95.

¹⁴⁾ I. c. p. 120.

¹⁵⁾ I. c. p. 122.

ad indirekte Vej, af Udbredelsen i vore Dage. Allerede herved bliver de Slutninger, der kan drages heraf, mindre tungtvejende. Kun et Par af dem skal diskuteres her: *Uringarvning*¹⁶⁾ synes efter sin Udbredelse, i Øst og Vest, at høre Thule-Kulturen til, medens Rensdyreskimoerne i Stedet vasker Skindet i varmt Vand; denne primitive Metode kan dog skyldes, at Centraleskimoernes omstrefjende Liv gør det vanskeligt at opbevare Urinbaljerne med Indhold. *Sytatoveringen*¹⁷⁾ synes ligeledes efter Udbredelsen at være et Thule-Element, der stammer fra Asien; Prikatoveringen kendes kun hos Aleuterne og hos Centraleskimoerne; begge Steder synes den at kunne forklares ved indiansk Indflydelse og skulde i saa Fald være yngre hos Eskimoerne end Sytatoveringen.

Alt ialt synes der mig ikke i noget af de foregaaende Tilfælde at foreligge afgørende Bevis for, at der i Thule-Kulturen foreligger Former, der er yngre end de tilsvarende hos Rensdyreskimoerne.

Overfor dette mener jeg imidlertid at kunne opstille et Antal Typer, hvor vi finder den ældre Form i Thule-Kulturen, den yngre hos Rensdyr-Eskimoerne. Disse Typer er: *Harpunspidser*, hvor Centraleskimoernes Lakseharpunspidser er afledt fra en af Thule-Kulturens vigtigste Harpunspidsformer¹⁸⁾. *Snehuset*¹⁹⁾, hvor vi finder den mest primitive Form (med Grenskelet) i Vest, en daarligere Form af det rigtige kuppelformede Snehus i Thule-Kulturen og det fuldkomne Snehus hos de nuværende Centraleskimoer. Thule-Kulturens brede *Snekniv*²⁰⁾ synes mig en ældre Form end Centraleskimoernes slanke. Den slanke *Pisk*²¹⁾ i Øst og Vest (og antagelig Thule-Kulturen) synes mig ældre end Centraleskimoernes tykke, flettede Pisk. Den almindelig udbredte *Isskoning*²²⁾ til Slæder, som utvivlsomt ogsaa var kendt i Thule-Kulturen, er sikkert ældre end Centraleskimoernes Mudderskoning. Rensdyreskimoernes *Ulo* med Stilk, rektangulære *Vegstengryder* og brede *Moskusokse-Øser* er utvivlsomt yngre end de tilsvarende Typer i Thule-Kulturen: Uloen uden Stilk, runde Vegstens- eller Lergryder og ovale Træøser.

Imod dette kunde der indvendes, at det jo ikke er givet, at det er de samme Former, der hørte hjemme i Rensdyreskimoernes oprindelige Kultur, som dem, vi finder hos dem nu. Men vi er nødt til at regne med de Typer, vi kender.

¹⁶⁾ I. c. p. 116.

¹⁷⁾ I. c. p. 95.

¹⁸⁾ Birket-Smith 1929 II p. 66; Mathiassen 1927 II p. 18.

¹⁹⁾ Birket-Smith I. c. p. 44.

²⁰⁾ Mathiassen 1927 II p. 65.

²¹⁾ Birket-Smith 1929 II p. 75.

²²⁾ I. c. p. 73.

Hertil kommer endelig det Element, Birket-Smith anser for det allervigtigste indenfor den ældste Eskimokultur, nemlig *Aandehulsfangsten paa Sæler*²³). Foruden hos Eskimoerne kendes denne af forskellige nordøstasiatiske Folk helt ned til Amuregnene. Birket-Smith anfører en Del Grunde for, at den hos disse Folk er et Laan fra Eskimoerne, Grunde, som dog ikke synes mig helt overbevisende. Aandehulsfangsten er højst udviklet i de centrale Egne; men deri ser jeg intet Bevis for, at den er opstaaet her, blot at de geografiske Betingelser har gjort, at den her spiller en større Rolle end andetsteds. Jeg ser ikke, at vi i Øjeblikket kan afgøre, hvor denne Fangstmaade er opstaaet. Det eneste sikre er, at den er højere udviklet hos de nuværende Centraleskimoer end i Thule-Kulturen.

Et andet Forhold, der heller ikke tyder paa, at Rensdyreskimoernes Kultur er saa gammel, sammenlignet med Thule-Kulturen, er Antallet af Elementer med en snæver central Udbredelse i de to Kulturer; saadanne Elementer maa jo antages at være forholdsvis sene. I Rensdyreskimoernes Kultur finder vi ialt 35 saadanne Elementer²⁴), hvoraf de 15 angives at skyldes indiansk Indflydelse; overfor dette har Thule-Kulturen kun 6 centrale Elementer²⁵), hvoraf de 4 er gaaet over i den senere centraleskimoiske Kultur (de to, begge Skrabere, i Rensdyreskimoernes).

Efter denne Betragtning af Forholdene mellem de enkelte Kultur-elementer hos Rensdyreskimoerne og i Thule-Kulturen ser det saaledes ikke ud til, at den første staar paa et ældre Trin end den sidste; tværtimod. Det er rigtigt nok, at Rensdyreskimoernes Elementer, hvis man tager dem i al Almindelighed: Ulo, Gryde, Lampe o. s. v., er meget gamle; men de specielle Former af disse Elementer, vi finder hos Rensdyreskimoerne, synes ikke at være særlig gamle i Forhold til de tilsvarende hos andre Eskimogrupper. Alle de arkæologisk paaviselige Elementer, vi har hos Rensdyreskimoerne, kender vi — med Undtagelse af to mindre væsentlige: Firkantet Kødbakke og Kløpind — ogsaa i Thule-Kulturen, naturligvis naar vi ser bort fra de yngre, specielt centrale Elementer, der er kommet til siden.

Alt ialt ser jeg saaledes ikke, at der er afgørende Beviser imod, at Rensdyreskimoernes Kultur kan betragtes som afledt af en Kystkultur, som ved det stærkt ensidige Liv inde i Landet i Forbindelse med den stærke Tilbagegang i haandværksmæssig Dygtighed, der har fundet Sted i de centrale Egne siden Thule-Kulturens Tid, har faaet det fattige, tilsyneladende primitive Præg, den har nu.

²³) I. c. p. 224.

²⁴) Birket-Smith 1929 II p. 32 og 124.

²⁵) Mathiassen 1927 II p. 161.

Hvis denne Opfattelse er rigtig, simplificeres Forholdene betydeligt. De to nederste Lag i Fig. 1 falder da bort, og Thule-Kulturen er da den ældste Kultur i de centrale Egne og Grønland. Da Thule-Kulturen stammer fra Beringstrædet²⁶⁾, følger saaledes heraf, at det er til disse vestlige Egne, vi skal se hen, naar vi skal finde Eskimokulturens Oprindelse.

Det, det nu gælder om, er at faa at vide, hvordan den ældste Eskimokultur i Alaska ser ud. Ved nøjagtige Undersøgelser — og navnlig ved nye Gravninger — maa man se at faa Klarhed paa, hvilke Elementer denne Eskimokultur besidder. I Thule-Kulturen maa man skelne mellem de Elementer, der hører hjemme i den vestlige Fase, og dem, der er kommet til længere østpaa; en Begyndelse hertil har jeg gjort i min Artikel „Knud Rasmussens arkæologiske Samling fra Vesteskimoerne“ i sidste Hæfte af Geografisk Tidsskrift. Men endnu er langt igen. Og i det vestlige Omraade fremkommer stadig nye Overraskelser, som den interessante gamle Beringshav-Kultur, Jenness fornylig har fundet²⁷⁾. Forholdene her er øjensynlig meget komplicerede.

Naar man er blevet klar over, hvilke Elementer den ældste Eskimokultur ved Beringstrædet indeholder, da kommer Arbejdet med at undersøge, hvor disse Elementer er kommet fra; og under dette Arbejde vil Birket-Smiths Værk være af stor Værdi. Uden iøvrigt at ville foregribe Resultatet af en saadan Undersøgelse, mener jeg, at Udbredelsen af saa vigtige Elementer som Buen, Lampen, Hundeslæden, Drilboret, Keramiken, Naalehus, Baadsejl, Kædeled, Sytatovering og endelig Thule-Harpunspidserne (som udenfor Eskimoomraadet kun kendes fra Finmarken og Japans Stenalder) tyder paa, at det er i den gamle Verden, Eskimokulturen har sine dybeste Rødder. Hvor gammel Eskimokulturen er, er et andet Spørgsmaal. Birket-Smith betragter den som et Led i et sen- eller epi-palæolitisk, cirkumpolært Kulturkompleks. Jeg er dog tilbøjelig til at tro, at han her noget overvurderer dens Alder. Selv om dens enkelte Elementer er meget gamle, er jeg ikke sikker paa, at den Syntese, der skabte Eskimokulturen, er saa overvættets gammel. I hvert Fald synes mig hverken de sproglige eller kulturelle Forhold at tale for, at det er ret mange Aartusinder siden, at Eskimoerne udbredte sig over det arktiske Nordamerikas Kyster.

Summary, see next page.

²⁶⁾ I. c. p. 182.

²⁷⁾ D. Jenness: Archæological Investigations in Bering Strait. Annual Report for 1926, National Museum of Canada. Ottawa 1928. Se endv.: Therkel Mathiassen: Some Specimens from the Bering Sea Culture. Indian Notes, Vol. VI, No. 1. New York 1929.

SUMMARY

Origin of the Eskimo Culture
by Therkel Mathiassen, Ph. D.

In his valuable work „The Caribou Eskimos“ Birket-Smith has forwarded a new hypothesis as to the origin and development of the Eskimo culture. Fig. 1 shows the stratification of the Eskimo culture, according to this hypothesis: 1, Proto-Eskimo stage, at present only represented by the Caribou Eskimos; 2, Palæ-Eskimo stage; 3 a and b, Neo-Eskimo stage in the western and eastern border regions respectively; 3 c the connecting link between west and east, the now extinguished Thule culture in the Central regions; 4, recent Central Eskimo culture, closely related to the Palæ-Eskimo layer. The ? marks the Aleut-Pacific culture, the position of which is yet obscure. — According to this the Eskimo culture originated in the central regions as the Palæ-Eskimo stage, which spread to the sides; later on the Thule-culture developed at Bering Strait and went eastward straight to Greenland; finally a fresh advance of comparatively recent date came from the interior and obliterated the Thule culture in the central region.

In the central coast regions we should thus have 3 stages: Palæ-Eskimo, Thule culture and recent Central Eskimo culture. Of these the two last are facts which can not be disputed. As to the existence of the first and oldest, the Palæ-Eskimo, I am a little doubtful. We have found no archaeological evidence of such a culture. And, besides, Birket-Smith's ethnographical arguments: That in a number of cases we have an older type among the Caribou Eskimos and the corresponding younger type in the Thule culture, I cannot accept.

These types are: Lamp, platform mat, snares, water pail, stiletto, fish hook, thimble holder, comb, dice, graves, swivel, skin preparing, tatoeing, dog's harness, bows, cut of frock and arrow feathering. About half of these elements are not surely known in the Thule culture and a comparison thus doubtful. In the other cases I am either regarding the matter very doubtful, or we have the older type in the Thule culture, as with the lamp. The small lamp of the Caribou Eskimos I regard as a result of reduction and not of primitiveness. The lamp I regard as an Asiatic element, intruding into the New World with the Eskimo culture, and I regard the round and oval clay lamp in the west as the oldest form on Eskimo lamps; the rounded shape of the Thule lamp is derived from these, and the crescent-shaped lamps of the recent Central Eskimos represent the highest development. According to this the Eskimo lamp originated in the west.

On the other hand a number of elements have an older stage in the Thule culture, a younger by the Caribou Eskimos: Harpoon heads, snow house, snow knife, whip, sledge shoeing, woman's knife, cooking pot and dippers. Besides I cannot accept Birket-Smith's suggestion, that breathing hole hunting originated in the central regions because it here has reached its highest development.

The culture of the Caribou Eskimos have 35 elements with a narrow central distribution (of these 15 are derived from Indian influence), while the Thule culture only have 6 such, comparatively new elements.

Thus I see no decisive proofs of, that the culture of the Caribou Eskimos cannot be derived from a coast culture, and I am most inclined to regard it as reduced in stead of primitive.

If this suggestion is right, the Thule culture represents the first wave of

Eskimo culture, going from the west to the east, and we have then to look to the west to find the cradle of Eskimo culture. And in the distribution of such important elements as the lamp, dog sledge, bow drill, pottery, needle case etc. I see an indication of, that it is in Asia the Eskimo culture has its deepest roots. Much more archaeological investigations are however necessary before these questions can be definitively solved.
